

TARTU HALDUSKOHUS
Tartu kohtumaja
KOHTUMÄÄRUS

Kohtuasja number	3-24-2215
Määruse kuupäev	17. september 2024
Kohtunik	Juhan Siider
Kohtuasi	/.../ kaebus Politsei- ja Piirivalveameti 25. juuni 2024. a otsuse tühistamiseks ja uue otsuse tegemiseks kohustamiseks
Menetlusosalised	Kaebaja /.../, volitatud esindaja Ivar Vahesalu Vastustaja Politsei- ja Piirivalveamet

RESOLUTSIOON

- Jätta kohaldamata ja tunnistada Eesti Vabariigi põhiseadusega vastuolus olevaks välismaalaste seaduse § 100¹ lg 1¹, § 100¹⁰ lg 1, § 100¹³ lg 2 ja § 100¹⁸ osas, milles need välistavad pikaajalise viisa andmisest keeldumise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule.
- Võtta /.../ kaebus menetlusse.
- Tunnistada vastustajaks Politsei- ja Piirivalveamet.
- Toimetada kaebus vastustajale kätte avaliku e-toimiku infosüsteemi kaudu, milleks tuleb vastustajal viivitamatult teatada käesolevas haldusasjas menetluskohustuste vastuvõtmiseks volitatud isik ja tema isikukood.
- Kaebajal esitada kohtul 2. septembril 2024 esitatud võõrkeelsete dokumentide eestikeelsed tõlked hiljemalt 7. oktoobril 2024.
- Edastada kohtumäärus põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks Riigikohtule.

EDASIKAEBAMISE KORD

Määruse peale ei saa esitada määruskaebust.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. /.../ (kaebaja) esitas Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) **viisataotluse** nr 2024-720-288 pikaajalise viisa saamiseks. PPA keeldus 25. juuni 2024. a **otsusega** kaebajale viisa andmisest, kuna on põhjendatud alus kahelda esitatud täiendavate dokumentide ehtsuses või nende sisu õigsuses, tema avalduste usaldusväärsuses või tema kavatsuses lahkuda Eesti Vabariigist enne

pikaajalise viisa kehtivusaja lõppu ning kuna vähemalt üks tingimus, mis on viisa andmiseks nõutav, ei ole täidetud.

2. Ivar Vaheosalu esitas 29. juulil 2024 kaebaja esindajana Tartu Halduskohtule **kaebuse** PPA 25. juuni 2024. a otsuse tühistamiseks ning PPA kohustamiseks otsustada asi uuesti. Kaebuses on esitatud **taotlus** jätta kohaldamata ja tunnistada Eesti Vabariigi põhiseadusega (PS) vastuolus olevaks välismaalaste seaduse (VMS) § 100¹⁸ koosmõjus § 100¹⁰ lg-ga 1 ja § 100¹³ lg-ga 2 osas, milles need välistavad viisa andmisest keeldumise vaidlustamisel kaebuse esitamise halduskohtule. Vaidlusalustest normidest tulenev PS § 15 lg-s 1 sätestatud põhiõiguse piirang on ebaproportsionaalne ning isikule tuleb tagada oma õiguste kohtulik kaitse. Kaebaja viitab Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 20. aprilli 2021. a otsusele asjas nr 5-20-10.

3. Tartu Halduskohus jättis 21. augusti 2024. a **määrusega** /.../ kaebuse käiguta ning andis kaebajale tähtaja Ivar Vaheosalu esindusõiguse tõendamiseks ja originaalvolikirja esitamiseks või kaebaja enda poolt allkirjastatud kaebuse esitamiseks.

4. Kaebaja esitas 2. septembril 2024 kohtule Ivar Vaheosalu **esindusõigust tõendavad dokumendid**. Lisaks esitas kaebaja kohtule täiendavad tõendid, mis on osaliselt võõrkeelsed.

KOHTU SEISUKOHT

5. Kohus võtab esmalt seisukoha põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamise osas (I). Seejärel võtab kohus kaebuse menetlusse (II) ning kohustab kaebajat esitama võõrkeelsete dokumentide eestikeelsed tõlked (III).

I

6. Halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 158 lg 4 kohaselt jätab kohus asja lahendamisel (otsuse tegemisel) kohaldamata seaduse või muu õigustloova akti, kui see on vastuolus PS-ga või Euroopa Liidu (EL) õigusega. HKMS § 178 lg 3 alusel kohaldatakse määrusele otsuse kohta sätestatud, kui seadusest või määruse olemusest ei tulene teisiti.

7. Välismaalaste seadus näeb pikaajalise viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamiseks ette erikorra, s.o VMS §-des 100¹-100¹⁹ sätestatud haldusesisese vaidlustusmenetluse. Välismaalane võib esitada avalduse viisa andmisest keeldumise otsuse uuesti läbivaatamiseks (VMS § 100¹ lg 1¹) ning negatiivse otsuse korral avalduse otsuse teistkordseks läbivaatamiseks Siseministeriumile (VMS § 100¹⁰ lg 1 ja § 100¹³ lg 2). VMS § 100¹⁸ sätestab, et avalduse alusel tehtud otsuse peale ei saa esitada uut avaldust ega kaebust halduskohtule. VMS §-des 100¹-100¹⁹ ette nähtud vaidlustusmenetluse näol ei ole tegemist kohustusliku vaidmenetlusega, mille läbimine on VMS § 100¹⁸ kohaldamise eelduseks. Kuivõrd VMS § 100¹⁸ näeb ette kohtusse pöördumise keelu, siis puudub isikul sellest tulenevalt kohtukaebeõigus, mille eelduseks vaidmenetluse läbimist oleks võimalik seada. Isikul ei ole kohustust vaidlustusmenetluse astmeid läbida. Eelnimetatud normid koostoimes aga välistavad kaebaja võimaluse pöörduda halduskohtusse. Tegu on isiku kohtukaebeõiguse olulise piiranguga (HKMS § 121 lg 2 p 1). Seetõttu on kaebaja põhjendatult palunud kontrollida välismaalaste seaduse sätete kooskõla PS § 15 lg-ga 1, et ületada sel teel takistus, mis ei võimalda tal oma õigusi tõhusalt kaitsta. Kohus nõustub kaebajaga, et asjakohane on lähtuda Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 20. aprilli 2021. a otsusest asjas nr 5-20-10. Riigikohus hindas eelnimetatud otsuses VMS § 100¹⁰ lg 1, § 100¹³ lg 2 ja § 100¹⁸

põhiseaduspärasust osas, milles need välistavad viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule, ning tunnistas eelnimetatud sätted selles osas põhiseadusevastaseks ja kehtetuks. Riigikohtu põhiargumendid on kohaldatavad ka pikaajalise viisa andmisest keeldumise vaidlustamise osas, mistõttu kohus tugineb vastavatele seisukohtadele käesoleva asja lahendamisel (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 20. aprilli 2021. a otsus asjas nr 5-20-10, alates p 23).

8. Esimese või teise astme kohtu taotlus tunnistada õigustloov akt, selle säte või õigustloova akti andmata jätmise PS-ga vastuolus olevaks on lubatav siis, kui akt, selle säte või akti andmata jätmise oli kohtuasja lahendamisel asjassepuutuv (põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 9 lg 1 ja § 14 lg 2). Riigikohtu pikaajalise praktika järgi on säte asjassepuutuv juhul, kui selle põhiseadusvastasuse ja kehtetuse korral peaks kohus otsustama teisiti kui säte põhiseadusele vastavuse ja kehtivuse korral (alates Riigikohtu üldkogu 28. oktoobri 2002. a otsusest asjas nr 3-4-1-5-02, p 15; vt ka 30. aprilli 2013. a otsus asjas nr 3-1-1-5-13, p 19). Seega on asjassepuutuvad normid, mis takistavad kaebajal kohtusse pöörduda. Otseselt kohtusse pöördumise keeld tuleneb VMS §-st 100¹⁸. VMS § 100¹ lg 1¹ reguleerib viisa andmisest keeldumise otsuse uuesti läbivaatamist ning VMS § 100¹⁰ lg 1 ja § 100¹³ lg 2 reguleerivad viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamist Siseministeriumis ning neist ei tulene eraldi võttes kaebaja kohtusse pöördumise õiguse piirangut. Samas on need normid VMS §-ga 100¹⁸ tihedalt seotud. Seadusandja on loonud VMS §-des 100¹-100¹⁹ sätestatud kaheastmelise haldusesisese vaidlustusmenetluse just eesmärgiga tagada kaebajatele võimalus saada viisa andmisest keeldumise korral õiguskaitset ka ilma kohtukaebetoiguse olemasoluta. VMS §-d 100¹-100¹⁹ moodustavad mõttelise terviku. Seetõttu tuleb ka need normid lugeda kohtuasja lahendamisel asjassepuutuvaks (vt ka Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 8. novembri 2017. a otsus asjas nr 5-17-9, p 22).

9. Eeltoodust tulenevalt on asjassepuutuvad järgmised sätted:

VMS § 100¹ lg 1¹, mis sätestab:

„Välismaalane võib esitada avalduse otsuse uuesti läbivaatamiseks (edaspidi käesolevas alljaotises *avaldus*) 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.“

VMS § 100¹⁰ lg 1, mis sätestab:

„Viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamise käigus tehtud otsuse peale võib välismaalane esitada avalduse viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse teistkordseks läbivaatamiseks (edaspidi käesolevas alljaotises *avaldus*) 30 päeva jooksul käesoleva seaduse §-s 100¹ nimetatud avalduse alusel tehtud otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.“

VMS § 100¹³ lg 2, mis sätestab:

„Kui viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamise keeldumise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegi Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitsei, esitatakse avaldus Siseministeriumile.“

VMS § 100¹⁸, mis sätestab:

„Avalduse alusel tehtud otsuse peale ei saa esitada uut avaldust ega kaebust halduskohtule.“

10. Kohtupraktikas on jäetud VMS § 100¹⁸ varasemalt ka vastuolu tõttu EL õigusega kohaldamata või jaatatud isiku kaebeõigust süstemaatilise ja põhiseaduskonformse tõlgenduse teel (vt nt haldusajad nr 3-22-1694, 3-22-1666 ja 3-22-1734), kuid kohtu hinnangul on praegusel juhul põhjendatud taotleda Riigikohtult põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamist.

10.1. EL lepingu art 19 lg 1 kohaselt näevad liikmesriigid ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaebeõiguse EL õigusega hõlmatud valdkondades. EL põhiõiguste harta art 51 lg 1 järgi on harta sätted ette nähtud liikmesriikidele kohaldamiseks üksnes liidu õiguse kohaldamise korral. EL põhiõiguste harta art 47 lg 1 sätestab, et igaühel on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus, kui rikutakse tema EL õigusega tagatud õigusi või vabadusi. Euroopa Kohus on 13. detsembri 2017. a otsuses asjas nr C-403/16 sedastanud, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. a määruse (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri), art 32 lg-t 3 koosmõjus EL põhiõiguste harta art-ga 47 tuleb tõlgendada nii, et see kohustab liikmesriike ette nägema viisa andmisest keeldumise otsuste vaidlustamise menetluse, mille üksikasjalikud eeskirjad tuleb kehtestada iga liikmesriigi õiguskorras, järgides sealjuures võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid ning see menetlus peab teatavas menetlusstaadiumis tagama kohtus vaidlustamise võimaluse. Viisaeeskiri ei reguleeri aga VMS §-s 60 sätestatud pikaajalist viisat ning seda puudutavate haldusotsuste vaidlustamist. Viisaeeskirja art 1 lg 1 kohaselt kehtestatakse määrusega menetlused ja tingimused viisade andmiseks kavandatud viibimiseks liikmesriikide territooriumil kestusega kuni 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul. Viisaeeskirja art 2 p 2 ap a kohaselt tähendab määrukses kasutatav mõiste „viisa“ liikmesriigi antud luba kavandatud viibimiseks liikmesriikide territooriumil kestusega mitte üle 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul. Pikaajalise viisa andmist ja selle andmisest keeldumist puudutavad sätted ei tulene ka muudest EL õiguse aktidest. Pikaajalise viisa andmisega seonduv on liikmesriigi pädevuses. Seetõttu ei ole võimalik kohaldada otse EL õigust ning jaatada sel viisil kaebaja kaebeõigust PPA 25. juuni 2024. a pikaajalise viisa andmisest keeldumise vaidlustamisel.

10.2. Isegi kui vaidlusalused normid kuuluksid EL õiguse kohaldamisalasse, ei tähenda see seda, et nende põhiseaduspärasuse kontrollimine Eesti Vabariigi kohtute poolt oleks välistatud. EL õigus ei keela riikidel tagada riigisiseseid põhiõigusi määral, mil nende põhiõiguste realiseerimine ei sea ohtu EL õiguse ülimuslikkust, ühtsust ega tõhusust ning praeguses olukorras ei näe kohus, et kaebaja kohtukaebeõiguse kitsenduste põhiseaduspärasuse kontrollimine seda teha saaks. EL seadusandja on loobunud vaidlusaluse küsimuse täpsemast reguleerimisest. Eesti seadused, sh vaidlusalused normid, peavad olema kooskõlas nii EL õigusega kui ka PS-ga ning ei ole põhjust jätta nende põhiseaduspärasust hindamata ainuüksi põhjusel, et need võivad olla ühtlasi vastuolus EL õigusega.

10.3. Kuna asjakohased normid sätestavad selgelt ja ühemõtteliselt, et kohtusse pöördumine pikaajalise viisa andmisest keeldumise vaidlustamiseks ei ole lubatud, siis ei ole põhjendatud tunnistada kaebaja kaebeõigust ka normide süstemaatilise ja põhiseaduskonformse tõlgenduse teel. Selge, ühemõttelise ja seadusandja tahet täpselt väljendavatele sätetele ei ole lubatav anda põhiseaduskonformse tõlgendusmeetodi kasutamise täiesti vastupidist sisu. Praegusel juhul tähendaks kaebeõiguse lubatavuse jaatamine põhiseaduskonformse tõlgendamise kaudu, et sätetes kajastatud seadusandja selge tahe saaks vastupidise tähenduse. Lisaks tagab põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse läbiviimine isikute õiguste ja vabaduste tõhusama kaitsmise, sest hinnates normi põhiseaduspärasust on Riigikohtul volitus tunnistada põhiseadusevastane õigusnorm kehtetuks (PS § 152 lg 2 ja PSJKS § 15 lg 1 p 2) ja kõrvaldada õiguskorrast selle normi toime täielikult. Lisaks kaasneb sellega ka riigiteatajas asjakohaste

sätete juures vastavasisulise selge märke tegemine. Sellisel viisil on võimalik tulevikus tagada ka see, et pikaajalise viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamisviide isiku kaebevõimaluste osas ei oleks eksitav.

11. Järgnevalt hindab kohus vaidlusaluste normide põhiseaduspärasust.

11.1. PS § 15 lg-st 1 tuleneb igaühe õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. See põhiõigus on osaks PS § 15 lg-st 1 koostoimes §-ga 14 tulenevast põhiõigusest tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele, mis peab tagama isiku õiguste tõhusa ja lünkadeta kaitse. Seejuures tuleb silmas pidada, et õigus pöörduda Eesti kohtusse on PS § 9 lg-st 1 lähtuvalt ka Eestis viibival välismaalasel ning kui see õigus on tekkinud seoses välismaalase varasema Eestis viibimisega, ei lõpe see ka tema Eestist lahkumise korral. PS § 15 lg-s 1 sätestatud põhiõigusele saab tugineda ka isik, kes pikaajalise viisa taotlemise ajal ei viibi Eesti Vabariigis. Õigus pöörduda kohtusse hõlmab nii isiku õigust esitada oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kaebus kohtule kui ka riigi kohustust luua põhiõiguste kaitseks kohane kohtumenetlus, mis on õiglane ja tagab isiku õiguste tõhusa kaitse. PS § 15 lg-s 1 sätestatud põhiõiguse esemelise kaitseala riive on igasugune kohtusse pöördumise õiguse ebasoodne mõjutamine. Kui isikul on subjektiivne õigus, mida võib olla rikutud, kuid tal ei ole võimalik protsessiõiguse normidega sätestatud kitsenduse tõttu kohtu poole pöörduda, siis on PS § 15 lg-s 1 sätestatud põhiõiguse kaitseala kahtluseta riivatud (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 20. aprilli 2021. a otsus asjas nr 5-20-10, p-d 45-46). Kohtu hinnangul on kaebaja kohtukaebeõiguse kaitseala riivatud.

11.2. PS § 15 lg-st 1 tulenev kohtukaebeõigus on seadusereservatsioonita põhiõigus, mille piiramise õigustusena saab arvestada üksnes teisi põhiõigusi või põhiseaduslikke väärtusi ning riive peab olema oma eesmärgi saavutamiseks proportsionaalne ehk sobiv, vajalik ja mõõdukas abinõu (vt nt Riigikohtu üldkogu 16. mai 2008. a otsus asjas nr 3-1-1-88-07, p 43). Välismaalaste seaduse, riigilõivuseaduse ja lennundusseaduse muutmise seaduse, mille § 1 lg-ga 8 välismaalaste seadust vaidlusaluste normidega täiendati, eelnõu esimese lugemise seletuskirjas (901 SE) on põhjendatud VMS §-ga 100¹⁸ kohtusse pöördumise õiguse välistamist avaliku korra ja riigi julgeoleku kaitsmise ning kohtute töökoormuse ja kohtumenetluse kulukuse vähendamise vajadusega. Leiti, et kohtusse pöördumise õiguse andmisel tuleb välismaalastest kaebajale tagada võimalus viibida oma kohtuasja arutamise juures ja jääda seetõttu kohtumenetluse lõpuni Eestisse. Arvestades tagajärgi, mis võivad kaasneda ebasoovitava välismaalase Eestisse saabumise ja Eestis viibimisega ning kohtumenetluse kestvust ja kulukust, ei olevat kohane ega vajalik võimaldada viisamenetluste läbiviimise õiguspärasuse kontrollimiseks kohtumenetlust. Avalik kord, riigi julgeolek ja kohtumenetluse ökonomia on põhiseaduslikud väärtused, mille tagamise eesmärgil isiku kohtukaebeõiguse riivamine ei ole põhimõtteliselt välistatud.

11.3. Seega on praeguses asjas määrav, kas pikaajalise viisa andmisest keeldumise kohtus vaidlustamise keeld on neid eesmärke silmas pidades proportsionaalne. Kohtusse pöördumise õiguse täielik välistamine on isiku õiguste tõsine riive ning kohtule ei ilmne seda õigustavaid kaalukaid põhjuseid. Avalik kord ja riigi julgeolek on võimalik tagada isiku põhiõigusi vähem riivavate vahendite kasutamisega. Välismaalastest kaebajal on võimalik osaleda halduskohtumenetluses ilma vajaduseta kohtumenetluse ajal alaliselt Eesti Vabariigis kohal viibida. Ka käesoleval juhul on kaebajal esindaja, kelle vahendusel ta kohtumenetluses osaleb. Kohtukaebeõiguse tunnustamine ei too kaasa seega eelviidatud seletuskirjas kirjeldatud negatiivseid tagajärgi. Sarnaselt viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamisele seatud piiranguga ei saa ka pikaajalise viisa andmisest keeldumise otsuse vaidlustamisele

kehtestatud intensiivset piirangut õigustada riigi rahaliste ressursside kokkuhoiu vajadusega. Lisaks osundab kohus, et põhjendatud ei ole kaitsta nt lühiajalise viisa taotleja või riigis viibimisõiguse alusel viibiva isiku põhiõigusi paremini kui pikaajalise viisa taotleja õigusi, võimaldades ühel oma õiguste kaitsmiseks kohtusse pöörduda ning teisel mitte. Kohtu hinnangul ei ole seega kehtestatud piirang proportsionaalne ning on põhiseadusega vastuolus.

12. Eeltoodust tulenevalt jätab Tartu Halduskohus kohaldamata ja tunnistab PS-ga vastuolus olevaks § 100¹ lg 1¹, § 100¹⁰ lg 1, § 100¹³ lg 2 ja § 100¹⁸ osas, milles need välistavad pikaajalise viisa andmisest keeldumise vaidlustamiseks kaebuse esitamise halduskohtule. Kohus edastab käesoleva määruse Riigikohtule põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse algatamiseks.

II

13. HKMS § 120 lg 1 p 1 kohaselt selgitab kaebuse saanud alluvusjärgne kohus välja vaidluse eseme. Kaebaja nõuab HKMS § 37 lg 2 p-de 1 ja 2 alusel PPA 25. juuni 2024. a otsuse tühistamist ning PPA kohustamist otsustada asi uuesti. Esitatud kaebuse näol on tegemist avalik-õigusliku vaidlusega, mille lahendamine kuulub halduskohtu pädevusse (HKMS § 4 lg 1) ning alluvuse järgi lahendamisele Tartu Halduskohtus (HKMS § 7 lg 1). Kaebus vastab HKMS §-des 37-39 sätestatud nõuetele, on esitatud HKMS § 46 lg-tes 1 ja 2 sätestatud tähtaegu järgides ning kaebuselt on vastavalt riigilõivuseaduse § 60 lg-le 1 tasutud riigilõiv summas 20 eurot. Kuna kaebuse esitamise lubatavuse kriteeriumid on täidetud, siis võtab kohus /.../ kaebuse menetluse.

14. Vastustajaks asjas on PPA (HKMS § 17 lg 1). Kohus annab vastustajale tähtaja kaebusele vastamiseks pärast põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse lõppemist.

III

15. Kaebaja esitas kohtule 2. septembril 2024 dokumentaalsed tõendid, mis on osaliselt võõrkeelsed. Kuna haldusasja toimikus peavad võõrkeelsed dokumendid olema eestikeelse tõlkega varustatult ning dokumentide tõlkimine ei ole kaebaja jaoks võimatu või ebamõistlikult keeruline, peab kohus vajalikuks ja põhjendatuks nõuda kaebajalt 2. septembril 2024 esitatud võõrkeelsete dokumentide eestikeelseid tõlkeid (HKMS § 81 lg-d 1 ja 2, § 87 lg 2). Tõlked tuleb kohtule esitada **hiljemalt 7. oktoobril 2024**. Kui kaebaja tõlkeid tähtpäevaks ei esita, võib kohus jätta vastavalt HKMS § 81 lg-le 4 dokumentaalsed tõendid tähelepanuta.

(allkirjastatud digitaalselt)
Juhan Siider